

D006 การพัฒนารูปแบบการดำเนินงานส่งเสริมทันตสุขภาพด้วยแบบสำรวจสภาวะสุขภาพช่องปากและพฤติกรรมในเด็ก 3 ปี โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านโคกขมิ้น

อำพร ชาญประโคน

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านโคกขมิ้น บุรีรัมย์

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการดำเนินงานส่งเสริมทันตสุขภาพในเด็ก 3 ปี ด้วยแบบสำรวจสภาวะสุขภาพช่องปากและพฤติกรรม เปรียบเทียบผลการดำเนินงาน ระหว่างก่อนและหลังการนำรูปแบบใหม่ที่พัฒนาไปดำเนินงาน เป็นการวิจัยพัฒนาเชิงทดลอง ได้พัฒนารูปแบบการดำเนินงานที่แตกต่างจากปีที่ผ่านมาคือ ให้ทันตสุขศึกษารายกลุ่มแก่ผู้ปกครองที่พาเด็กมารับบริการในคลินิกเด็กดี แล้วสำรวจพฤติกรรมทันตสุขภาพในเด็ก 3 ปี ที่นัดมาเคลือบฟลูออไรด์วานิชโดยบุคลากรส่งเสริมทันตสุขภาพระดับตำบล คั้นข้อมูลสภาวะช่องปากและพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดโรคฟันผุ ให้ทันตสุขศึกษานั่นพฤติกรรมการดูแลทันตสุขภาพรายบุคคล โดยเฉพาะการแปรงฟัน และหลีกเลี่ยงการบริโภคอาหารที่เสี่ยงต่อการเกิดโรคฟันผุ แก่ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็กโดยทันตบุคลากร นัดมาติดตามและรับบริการส่งเสริมทันตสุขภาพทุก 3 เดือน มีอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านเป็นผู้ติดตามนัด ประเมินพฤติกรรมซ้ำทุก 6 เดือน กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็กจำนวน 28 คน และเด็กอายุ 3 ปี จำนวน 28 คน ในเขตพื้นที่รับผิดชอบโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านโคกขมิ้น ระหว่าง ตุลาคม 2555 - เมษายน 2556 ใช้สถิติเชิงพรรณนาด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบผลการดำเนินงานก่อนกับหลังการทดลอง ใช้สถิติ Paired t-test ผลการศึกษาพบว่าหลังนำรูปแบบใหม่ที่พัฒนามาดำเนินงาน การแปรงฟันก่อนนอนในเด็ก 3 ปี เพิ่มขึ้นจาก ร้อยละ 34.40 เป็นร้อยละ 78.57 ($p < 0.05$) เมื่อทดสอบความแตกต่างโดยใช้สถิติ Paired t-test พบว่า รูปแบบใหม่มีการแปรงฟันก่อนนอนเพิ่มขึ้นจากรูปแบบเดิมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การบริโภคนมหวานลดลงจากร้อยละ 75 เป็นร้อยละ 39.28 ($p < 0.05$) มีคราบซีฟันลดลง จากร้อยละ 68.8 เป็นร้อยละ 32.14 ($p < 0.05$) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การพัฒนารูปแบบการดำเนินงานส่งเสริมทันตสุขภาพด้วยแบบสำรวจสภาวะสุขภาพช่องปากและพฤติกรรมในเด็ก 3 ปี เป็นการเพิ่มศักยภาพแก่บุคลากร และใช้ทรัพยากรบุคคลที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีทีมงานในการดำเนินงานส่งเสริมทันตสุขภาพ มีการคั้นข้อมูลสภาวะช่องปากและพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดโรคฟันผุ ให้ทันตสุขศึกษารายบุคคลโดยเน้นพฤติกรรมดูแลทันตสุขภาพ นัดมารับบริการส่งเสริมทันตสุขภาพ ทุก 3 เดือน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านเป็นผู้ติดตามนัด ประเมินสภาวะสุขภาพช่องปากและพฤติกรรมซ้ำ ทุก 6 เดือน เสริมแรงให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ขั้นตอนการดำเนินงานมีประสิทธิภาพ การแก้ปัญหาตรงประเด็น การให้บริการเหมาะสมตามสภาพของปัญหาและได้รับบริการอย่างต่อเนื่อง